

رهئیسى و کیشه کهله که بووه گانی سیاسه تی ناوخوی!

13-11-2021

نووسه ره گان

ناوه ندی لیکۆلینه وه ی رووداو

کورتە : سه ده مین روژی ده ستپیکردنی سه روک کۆماری ئیبراهیم ره ئیسی ته نیا چه ند روژیکی نه ماوه، دهوله تیک که چاوه پروانده کرا پاش یه کپارچه بوونی ده سه لات له ده ستی بنازو خوازاندا بتوانیت کیشه گان چاره سه ر بکات یان لانیکه م دایانه زینیت، به لام له م ماوه یه دا کیشه و ناته باییه گانی ناوخوی ئیران نه ک ته نیا چاره سه ر و که م نه بوونه ته وه، به لکو به پچه وانه وه،

سەدەمىن رۇژى دەستپىكردىنى سەرۆك كۆمارى ئىبراھىم رەئىسى تەنیا چەند رۇژىكى نەماو، دەولەتلىك كە چاوپراندەكرا پاش يەكپارچەبوونى دەسەلات لە دەستى بنازۇخوازانداندا بتوانىت كىشەكان چارەسەر بىكات يان لانىكەم دايانەزىنىت، بەلام لەم ماوئەدەدا كىشە و ناتەبابىيەكانى ناوخۇ ئىران نەك تەنیا چارەسەر و كەم نەبوونەتەو، بەلكو بە پىچەوانەو، لە هەندى بواردا قوولتر بوون. لەم دادداشتەدا گىرنگىر ئالنگارىيە ناوخۇبىيەكانى دەولەتى رەئىسى لە بوارى سىياسەتدا تاوتوئى دەكرىن.

قەيرانى بەشدارىكردىن و شەرىيەت

يەككى لە گىرنگىر كىشە بىنەپەتتەيەكانى كۆمارى ئىسلامى ئىران لە سالىنى رابردوودا، دابەزىنى بەرچاوى بەشدارىكردىنى خەلكە لە ھەلىژاردنە جياوازەكاندا. ئەم پىرسە بووئە ھۆى خەوشداركردىنى رادەى شەرىيەت و كارىگەرى دەسەلات لەنۆ توژە جياوازەكانى كۆمەلگەدا و ھەرۋەھا كەمكردەنەوئەى مەنەئەى گىشتى لەلايەك و سامانى كۆمەلەتتەى دەسەلات و دەولەت لەلايەكى دىكە. يەككى لە سەرەكىترىن ئالنگارىيەكانى رەئىسى چارەسەركردىنى ئەم كەلئە قوولەى نۆوان نەتەو و دەولەت (رژىم) ھ، بابەتلىك كە بە لەبەرچاوكىرتنى پىكھاتەى دەسەلاتدارىتى زالى ئىران، دامەزراو جياواز و ھاوتەرىيەكان، چۆنەتە بەدەسەلات گەبىشتى رەئىسى لە ھەلىژاردنىكى بىن رىكابدەدا و جىگەى رەخنەدا، واپىندەچىت بە دژوارى بتوانىت پىشقەچوون و راستكردەنەو بەخۇبەو بىنىت.

بىرۆكراسىيە بەرىن و ناكارامە

يەككى دىكە لە كىشە پىكھاتەى و قورسەكانى دەولەت، بىرۆكراسىيە بەربلاو، پىرتىچوو و ناكارامەى ئىدارى و بەرپەبەرايەتتى ئىرانە. ئەم بىرۆكراسىيە ھەر سال بەشكى زۆر لە بودجەى وولات سەرف دەكات. دەولەت لانىكەم ۸.۵ مىليۇن مووچەخۇرى ھەبە، ئەم رىژەبە لەگەل رىكخراو و دامەزراوكانى سەر بە دىكەى دەسەلاتەكانى دەرەوئەى دەولەت، دەگاتە نىكەى ۱۵ مىليۇن كەس. و ھەا بىرۆكراسىيەكى بەرىن و درىژ بەشكى زۆر لە كات و وزەى سەرۆك كۆمار و دەولەت داگىر و سەرقالى خۇى دەكات. شىوازى ھەلىژاردن و دانانى ۋەزىرەكان و بەرپەبەران لە سى مانگى رابردوودا، كە كەمتر لەپووى شىواى و پىسپورىيەو بوو و زىاتر لە پەبوئەندى سىياسى و بەرەبى و تەناتە بىنەمالەبى سەرچاۋەى گرتوۋ، گىرمتىكى دىكەبە كە بىن ھىواى بۇ دۇزىنەوئەى چارەسەرى كىشە پىكھاتەبى و جىگىرەكانى كۆمارى ئىسلامى قوولتر كىرەوئەتەو.

بەرزىوونەوئەى ئاستى چاۋەرۋانى لە دەسەلاتى يەكدەستىكراو

لە دوو سالى رابردوودا، سەرچاۋەكانى دەسەلات لە ئىراندا بە تەواۋى يەكدەست كراون. سەرەتا لە ھەلىژاردنى پەرلەماندا (۲۰۱۹) ئەنجوومەنى پاراستنى ياسا بە رەتكىرەنەوئەى شىاستەبى زۆرەبى بەرپىژرە ناسراۋەكانى بەرەى رىفۇرمخواز و رەخنەگر، بوارى بۇ سەرگەوتنى بنازۇخوازان بە سەرگىرەدەتتەى مەمەد باقر قالىباب رەخساند و پاشتر بە دووپاتكردەنەوئەى ھەمان سىنارىۋ لە ھەلىژاردنى ئەمسالى (۲۰۲۱) سەرۆكايەتى كۆماردا، ئىبراھىم رەئىسى لە ھەلىژاردنىكى بىن رىكابدە و ئەندازىارىكراودا، كە تەناتە خۇبىشى دانى بەبىن مىلملاننىبوونى دانا، گەبىشتە كورسىيە سەرۆكايەتتەى كۆمار. لەلايەكى دىكەو، سەرۆكى نوئى دەسەلاتى داد، يەككى دىكە لە بنازۇخوازە ناسراۋەكانى نىك لە دەولەتە. رىكخراۋە سەربازىيەكانى ۋەك سوپاى پاسدارانىش، بەردەوام لەژىر فەرمان و سەرگىرەدەتتەى ھىزە كۆنەپارىز و بنازۇخوازەكاندا بوون. كۆى ئەمانە لەگەل پاساۋى لايەنگرانى رەئىسى كە راپاندەگەياند، يەكدەستبوونى دەسەلات رىگەى چارەسەرى كىشەكان و پىشكەوتنى وولاتە! بوونەتە ئەو ھۆكارانەى تاۋەكو ئاستى چاۋەرۋانى لە دەولەتى ئىبراھىم رەئىسى بەرزى بىتتەو، لەكاتىكدا كە وا دەرەكەوئەى بارستايى و قورسايى كىشەكان بە رادەبەكە كە تەناتە ئەگەر قەيرانى ئەتۆمى و گەمارۆكانىش بىسپىنەو، دەولەت ناتوانىت ھىندە لە بارى كىشە و گىرمتەكان كەم بىكاتەو.

ئەنجام

كۆى كىشە باسكراۋەكانى سەرەو، لە تەنىشت قەيرانە چاۋەرۋانەكراو و كىتوپرەكانى ۋەك؛ ھىرشى سايپىرى بۇ سەر بەزىنخانەكانى سەرانسەرى ئىران، واى دەرەخەن كە لە بوارى سىياسەتى ناوخۇبىدا، دەولەتى ئىبراھىم رەئىسى لەگەل كۆمەللىك قەيرانى چاۋەرۋانكراو و چاۋەرۋانەكراودا دەستەو يەخەبە. پەبوئەستبوونى سەرگەم كىشە ناوخۇبىيەكان بە ئارىشە ناۋچەبىيەكان و سىياسەتى دەرەو، ئالۆزىبى قەيرانەكانى سىياسەتى ناوخۇبى بۇ ئىران زۆرتر كىرەو و لە ئاكامدا دەبىت چاۋەرۋان بىت و بزانىت سەرۆك كۆمارى ھەنوۋكەى ئىران كە

لە پالېستىنى تايبەتتى رېبەرى شۆرشى ئىران بەھرەمەندە، لە ھەمبەر بارگرانىي كېشە كەلەكەبووھەكان چ رېگە چارە و داھىنانىكى ھەيە؟
تاي لانىكەم دەتوانىت خۇراگرېت و لە قورسايان كەم بكاتەوھ؟ يان ئەويش وەك سەرۆك كۆمارانى پېشووتر، لەوانە مەحموود
ئەحمەدى نەژاد، دەكەويتە بەر رق و غەزەبى دەسەلآت و حكومەت و ھەروھە دەكەويتە بەر رەخنە و گازندەى خەلك؟!